

Iedzīvotājiem lielāka teikšana – pašvaldība sāks līdzdalības budžetēšanu, stiprinās kopienas

Sabiedrības līdzdalība Cēsu novadā 2023

■ **Līdzdalības budžets**

Pašvaldības budžeta daļa, par kuras izlietojumu tiešā veidā lems iedzīvotāji. Realizācija plānota šīgada vidū.

Iedzīvotāji iesniegs projektus

sabiedrība balsos

pašvaldība realizēs

■ **Kopienu fonda izveide**

Fonda uzdevums būs veicināt novada iedzīvotāju pašorganizēšanos lokālās interešu grupās, atbalstot iedzīvotāju kopienu projektus Cēsu novadā.

Pašvaldību likums pienākumu nodrošināt līdzdalības budžetēšanu – pašvaldību budžeta daļu, par kura izlietojumu tieši lemj iedzīvotāji – nosaka tikai no 2025. gada. Tomēr Cēsu novada domes 26. janvāra sēdē, lai sistēmiski veicinātu pilsonisko aktivitāti un sabiedrības iesaisti, lemts sākt balsošanas platformas izveidi un aicināt iedzīvotājus iesniegt savus projektus jau šogad. Šai aktivitātei atvēlēts 20 000 eiro finansējums.

Tāpat domes sēdē lemts par Cēsu novada iedzīvotāju Kopienu fonda izveidi, šim

pilotprojektam arī atvēlot 20 000 eiro. Fonda uzdevums būs veicināt pagastu un pilsētu iedzīvotāju pašorganizēšanos lokālās interešu grupās, atbalstot iedzīvotāju kopienu projektus Cēsu novadā.

Lai izpildītu domes lēmumu, domes priekšsēdētāja vietniekam Atim Egliņam-Eglītim uzdots organizēt darba plāna izstrādi pilsoniskās aktivitātes un sabiedrības iesaistes veicināšanai, paredzot darbu ar iedzīvotāju kopienām, definējot Cēsu novada domes, pašvaldības iestāžu un to struktūrvienību, aģentūras kompetences, sabiedrības līdzdalības veidus un rīkus.

Paredzēts, ka gada pirmajā pusē tiks pabeigta līdzdalības budžetēšanas tiešsaistes platforma, kurā iedzīvotāji varēs aplūkot iesniegtos projektus, to plānus, aprakstus, vizualizācijas, aptuvenās izmaksas, kā arī balsot par projektiem, ko pašvaldība realizēs Cēsu novadā.

“Gan līdzdalības budžets, gan kopienu stiprināšana ir mūsdienu labā prakse, lai veicinātu tiešāku demokrātiju, uzlabojot iedzīvotāju dalību pašvaldības lēmumu pieņemšanā. Iedzīvotājs no pasīva vērotāja vai vēlētāja kļūst par aktīvu dialoga dalībnieku un lēmumu pieņēmēju. Turklāt tas mazina plašā novada periferizācijas riskus,” skaidro A. Egliņš-Eglītis.

Pēc viņa teiktā, svarīgi apzināties, ka dzīvojam digitālajā laikmetā, kad informācijas apmaiņa, diskusijas un lēmumu pieņemšana neformālās kopienu saziņu grupās, piemēram, Vecpiebalgā, Pārgaujā, Mārsnēnos, var notikt un notiek zibenīgi. Kopienām ir ļoti svarīga balss, mums tajā jāieklausās un jāiesaista pašvaldības lēmumu pieņemšanā.

“Un arī paši iedzīvotāji var kļūt daudz rūpīgāki un lepnāki attiecībā pret pašu iniciētām pārmaiņām un uzlabojumiem savās kopienās un apkaimēs. Tie vairs nav tikai pašvaldības darbi – tās ir pašu izlolotas ieceres pašu mājām,” stāsta domes priekšsēdētāja vietnieks.

Tāpat šāds process nodrošina arī lielāku caurspīdību un finanšu apzinātību, iedzīvotājiem skaidri redzot pašvaldības budžeta transformāciju reālos objektos vai idejās. Tāpat tas ieskicēs ne vienmēr vienkāršo projekta realizācijas posmu – sākot no projekta idejas, turpinot ar tehniskā projekta izstrādi, ko darīs pašvaldība, un beidzot ar tā ieviešanu dzīvē.

“Lēmumi vairs netiks pieņemti tikai centralizēti Raunas ielā 4, Cēsīs, bet pagastu un apkaimju pagalmos, tautas namos, pašiem iedzīvotājiem nākot kopā, spriežot un lemjot par jautājumiem, par kuriem paši arī ir zinošākie eksperti,” akcentē A. Egliņš-Eglītis, piebilstot, ka “protams, atvēlētais budžets pagaidām ir sākums, lai sāktu realizēt to kā pilotprojektu, ko attiecīgi varēsim ik gadu palielināt, kad kopienas, apkaimes un pilsoniskā sabiedrība būs nostiprinājusies”.